

SLOVENSKI SOKOL.

GLASILO SLOVENSKE SOKOLSKE ZVEZE.

Štev. 1.

V Ljubljani, 25. januarja 1908.

Leto V.

DR. MIROSLAV TYRŠ.

Telovadba v estetičnem oziru.

I.

„Pri vseh bogovih prisegam, da si raje želim bit lep nego kralj Perzije!“ tako pravi Kritobul na sloviti gostbi Ksenofontovi. V tem izreku se na neprekošen način razodeva grški duh, skozinskoz prodahnjen lepote, ki jo kaže v vseh dejanjih svojega življenja.

Isti fini, z grškim značajem docela zrasli čut za lepoto se je javljal kakor pri vsaki najnavadnejši pripravi za vsakdanjo rabo tako v sohah in svetiščih bogov, isti duh je vodil vzgojo k plemeniti krasoti duha in telesa, iz tega duha edinole so izšle one „tekme telesne lepote“, pri katerih je bil s častnim darom obdarovan, kdor se se je s telesno zalostjo odlikoval mimo drugih, isti duh je prirejal veličastne narodne in nabožne slavnosti, spojene s tekmami telesne moči in okretnosti, isti duh je tudi žilavim Spartancem izrecno veleval, ne samo hrabro, ampak tudi krasno se bojevati, da, tudi umirati.

V sijajnem lesku marmorja, ki ga je hladilno zelenje senčnatih dreves poviševalo, so blestela razsežna, krasna, s stebrišči in kipi ozaljšana telovadišča helenska, vsakomur, kdor se je bližal in vstopal, že vnanje ozna-

njaoč, da vstopa na mesto, nikakor ne praznemu ali surovemu kratkočasju, temveč blažečemu delu in višjim zanimljajem posvečeno. Kakor odzunaj tako odnotraj je vse po lepoti opreme in po ličnosti obmerov povznašalo misel; in končno je bila tudi vsaka posamezna izvedba, vsak skok, vsak lučaj, vsak prijem presojevan ne le glede na uspešnost, temveč tudi glede na krasoto njegovo, in pri pouku so enako strogo pazili na oboje. In cvet ter plod vsega tamošnjega dela je bilo telo ne le silno, temveč tudi lepo, da, ravno to je bilo Grkom izrecni namen vse telovadne vzgoje.*)

To so bili nazori in načela onega naroda, ki je v tej smeri najdalje dospel, ki se je glede telesne vzgoje mogel izkazati z najsijajnejšimi uspehi.

Nimamo namena tukaj natančneje preiskovati, s katerimi sredstvi je dosegel te uspehe, le toliko hočemo tu poudariti, da se je to zgodilo vsled pažnje na vsestransko in somerno gibanje telesa, in dalje, da je med zalostjo posameznih izvedb in izdatnim razvojem telesa notranja zveza. Vsaka izravnana krasota

*) Enostranska atletika, goječa zgolj posamezne stroke, na primer tek, metanje, roko-vanje (borbo na pesti), samo v ta namen, da bi si kdo kakšno nagrado pridobil pri javnih slavnostnih tekmah, pripada zgodovinsko že upadku grške gimnastike. Bodi to tudi našim izključnim bradlarjem, drogarjem itd povedano.

gibov zahteva namreč popolno ovladovanje vsega telesa in ne samo nekaterih delov, s katerimi se ravno giblješ; za vsako ovladovanje pa je treba delovanja mišic, in tako zalost pri vseh gibih zahteva z neprestanim ovladovanjem tudi neprestano napenjanje vsega mišičja, vsled česar obenem raste tudi moč, se vzgaja vztrajnost in se pospešuje razvoj one prožne obratnosti, brez katere bi bila moč čisto podobna mrtvi, negibni količini.

Tako torej krasota in sila, zalost in koristnost tudi tu niso izključujoče se zahteve — Grki sami so živ dokaz tega *) —, temveč pažnja na zalost in lepoto se priporoča že iz samih ozirov na koristnost in silo.

Opozarjajoč na to okolnost, nočemo s tem nikakor ne vzbuditi domneve, kakor da ne bi krasota za se in brez vseh vnanjih ozirov imela nobene vrednosti za nas. Pri pogledu na krasno telo, na krasen skok, na katerokoli krasno izvedeno vajo se zaveseli tudi brez drugih ozirov vsako pravo sokolsko srce, in češka telovadba, kakor jo zastopamo v tem listu, **) je skrbno

pazila tudi na to stran; jasna priča o tem so bili članki o prostih vajah, o sokolskem sestavu ter tudi o javnih telovadbah, — vsak na pristojnem mestu.

Primitivno surovost radi prepriščamo drugim; ***) mi, v kolikor tega ne ovirata kompliciranost in težkost, hočemo vse, kar delamo, prisposobiti tudi zahtevam krasočutja.

Toda to hočemo storiti gotovo tudi na premissijeln način; to hočemo delati povse; bogatost našega sestava nam dovoljuje iztrebiti vse, kar temu nasprotuje, in sestav le pridobi, če se poprosti.

Kar nameravamo tu podati, je navod k temu, v bistvu, domnevamo, popoln.

To je zopet poskus v tej smeri prvi, brez predhodnikov smo pri nas in drugje na tem polju.

Krasočutni zahtevki so številni, številnejši nego nezavedna misel navadno domneva. Hočemo jih vse navesti na izvedbe kakor posamezne tako skupne in istotako jim podvreči njih zaporednost. Podobno tudi, kako se nanašajo na razvoj

*) Nočemo tu opozarjati na slavne zmage, ki so jih telovadno izurjeni Grki, da si po številu včasih neznan, dobili nad skoro brezštevilnimi barbarskimi voji v Aziji. Samo en dogodek navedemo tu. Ko je spartanski kralj Agesilaos, da bi šel v boj proti Perzijancem, svojo vojsko bil prepeljal v Malo Azijo, je tu, da bi povečal hrabrost in pogum Spartancev proti preštevilnim sovražnikom, porabil tole sredstvo. Ukazal je nekoliko perzijskih ujetnikov sleči do nagega. Ko pa so bili Grki uzrli njih nepredelana telesa, so vzkliknili, da se jim zdi, kakor bi se jim bilo bojevati proti ženskam in ne proti možem.

**) Ta spis Tyršev je izšel v Časopisu „Sokolu“ l. 1873.

Op. prev.

***) Da se je Nemcem dolgo zdelo, kakor bi se „pravo turnerstvo“ zlagalo z obleko iz hodničnega platna in s telovadnico preprosto pobeljeno, sicer pa podobno hlevu, pač ne bo nikomur za vzor. Sedaj so se vsaj v glavnih družtvih že davno poizgubili podobni nazori in vzdevek „Ungebleichter Racker“, ki je nastal svoje dni po kroju, bi se že nikomur več ne zdel časten naslov. Vendar smo videli sempatam pri javnih nastopih še čudovite reči: utekanje iz vrst, da, zrušitev vsega reda pri slavnostnih izprevodih vsled pijač, podajanih z oken in duri, nezmisljen nered pri prostih vajah in rajalnih, prav nič uglajenosti pri zloženih vajah, da, na koncu javne telovadbe (!) hojo po rokah v čevljih, obutih na roke. Smemo reči, da je pri nas zmisel za slavnostni vtisk preveč razvit, nego da bi se kje moglo pripetiti kaj podobnega.

telesa, da, tudi v koliko se morejo uveljaviti pri kroju, orodju in te lovadnici, nameravamo iztakniti.

Da se na to, kar je pri resnični volji moči izvesti, omejimo, se razume samo po sebi; da, večjidel pojasnimo

le zakonitost prakse, uvedene pri nas.

Hočemo, da bi postala tudi v tem pogledu jasna, trdna in zavedna, prospeh in čast skupne stvari, Sokolstva, bodi tudi pri tem glavna izpodbuda našemu prizadevanju. (Dalje prih.)

DR. V. M.

Proste vaje.

(Dalje.)*

Proti sunkom in udarcem se bрани-
mo s kritjem.

1. Vrhno kritje (kryt vrchní). Levo roko (iz preže v levo naprej) dvignemo skrčeno, s pestjo smerečo na desno, tako visoko pred glavo, da predlaktje odvrne vrhni sunek, nasprotnika oziroma ujame njegov vrhni udarec.

Pri prostih vajah malo porabna so:

2. Spodnje kritje (kryt spodní): desna roka skrčena šine navzdol in na desno stran.

3. Notranje kritje (kryt nitřní): desna roka se pri kritju proti notranjemu udarcu na lice dvigne navzgor in ven s predlaktjem strmo navzgor, pri kritju proti notranjemu udarcu na trup pa šine navzdol in ven, s predlaktjem strmo navzdol.

4. Vnanje kritje (kryt vnější): leva roka se proti vnanjemu udarcu na lice dvigne navzgor in ven, predlaktje navzgor, proti vnanjemu udarcu na trup pa se spusti navzdol in ven, predlaktje navzdol.

Drug način obrane so takozvani odvrati (samo proti sunkom), pri katerih z roko zgrabimo nasprotnikovo roko in tako napad odvrnemo. Pri prostih vajah so neporabni.

Borilne gibe rok praviloma izvajamo iz položajev in v položaje, kakor smo jih opisali. Morejo se pa izvajati tudi iz drugih zanje ne docela ne-

ugodnih položajev v primerne drugačne položaje. Navadno se bo to zgodilo pri sestavah radi ličnosti in nepretrganosti. Tu je včasih treba, da za borilni gib roke ne preidemo v prežo, temveč ga izvedemo iz kakega drugega za izvedbo borilnega giba ne čisto neprikladnega ustopa, ali pa da z gibom ne nehajo v poprej opisanih položajih rok, temveč ga nadaljujemo do kakega drugega položaja ali pa ga že prej prekinemo.

Tako je na primer pri V. sestavi prostih vaj za V. vsesokolski zlet v Pragi l. 1907.***) iz položaja, doseženega pri 3. a): „poklek z desno, vzročiti“ izvesti pri 3. c): „vzravnavo in vzročiti z desno — z lokom naprej namer na vnanji udarec z desno, predročiti z levo“. Kakor položaj nog tako položaj roke, ki ne izvaja namera, je tu drugačen, kakor je zgoraj opisan. Ravno tako dalje pri 4. a): „vnanjega udarca z desno“ ne izvedemo iz preže, temveč iz „zanoženja z desno“ ter iz „predročnja z levo“ (3. c), udarca pa tudi ni dovršiti tako, da bi desno pest pritisnili k levim rebrom, temveč gib končamo v „predročnju gor“, leva roka pa „z lokom navzdol predroči gor“ in se ne „skrči odročno.“

V vseh primerih, v katerih je položaj rok ali nog pred izvedbo ali po izvedbi borilnih gibov drugačen nego poprej pri opisu borilnih gibov rok navedeni, je to treba označiti, kadar ni sam po sebi umeven.

*) Glej II. in III. letnik „Slovenskega Sokola“. Lani smo nadaljevanje radi obilega gradiva za praški zlet morali prekiniti.

**) Glej 1. štev. lanskega letnika „Slov. Sokola“ na str. 3. in 4.

B. Gibi trupa.

Druga podrejena vrsta (prvega reda) glavne vrste „gibi“ so gibi trupa (pohyby trupu).

Trup gibamo ali tako, da ga klanjamo, to je gibamo okoli notranje telesne osi*), ali pa tako, da ga gibamo okoli podolžne telesne osi.**)

Potemtakem nam je razločevati dve nadaljnji podrejene vrsti (podrejene vrsti drugega reda***), to sta:

1. kloni (klanjanje; klony, klonění),
2. sukí (sukanje; točení).

1. Kloni.

Pri klonih nagibamo, naklanjamo trup iz pokončnega, vzklonjenega položaja ali naravnost naprej, naravnost nazaj ali naravnost v stran: to so ravni kloni; ali pa naprej in na desno (na levo), ali pa nazaj na desno (na levo): to so pa prečni kloni. Imamo torej naslednje klone:

a) Ravni kloni:

1. predklon,
2. zaklon,
3. odklon na desno,
4. odklon na levo.

b) Prečni kloni:

1. predklon na desno,
2. predklon na levo,
3. zaklon na desno,
4. zaklon na levo.

Iz klonov se vrnemo zopet v pokončni položaj z **vzklonom** (vzpřím, vzpřimení).

Pravilo je, da se je nakloniti kolikor mogoče do vodoravnega položaja. Pri vseh klonih to ni docela mogoče

ali vsaj jako težko; nekatere navedenih ravnih in prečnih klonov more večina telovadcev izvesti le bolj ali manj poševno. Ker se torej v praksi ravni in prečni kloni dostikrat krijejo s poševnimi ali se jim bolj ali manj bližajo, ne delamo razlike med ravnimi in prečnimi na eni in poševnimi na drugi strani. Sempatja — skoro le v sestavah — predpisujemo pač sklonitev izrecno ne do vodoravnega položaja. Tak klon označimo kot „zmeren“. Kadar pa naj se trup pri gotovih klonih nakloni še čez vodoravni položaj, ga označimo kot „globokega“.

Predklon (předklon). Naziv „predklon“ brez vsakega pristavka velja za raven predklon. Trup nagnemo naprej v bočnih ravninah,***) praviloma do vodoravnega položaja. Križ bodi pri tem uleknjen, rami je držati ravno in ju ni spuščati navzdol, obraz in pogled bodita obrnjena naprej. Izvesti ga je pa mogoče tudi „globoko“, čez vodoravni položaj, torej za več nego 90°, tako daleč, da se roki, če ju predročimo, dotikata tal; križ je pri tem upognjen, obraz in pogled navzdol obrnjena.

„Predklon na desno“ in „predklon na levo“ sta prečna predklona, klona v prečnih ravninah pred telesom na desni ali na levi strani.

Zaklon (záklon). Brez pristavka označuje ta naziv raven zaklon, torej klon naravnost nazaj, v bočnih ravninah, kolikor mogoče do vodoravnega položaja. Rami bodita ravni, prsi napete, obraz in pogled naprej ali navzgor obrnjena.

*) Glej II. letnik „Slovenskega Sokola“ v št. 8. na str. 61.

***) O vrstah glej „Sokolski telovadni sestav“ v II. letniku „Slovenskega Sokola“ v št. 2. na str. 11 in sled.

****) O čelnih, bočnih in prečnih ravninah glej v II. letniku „Slovenskega Sokola“ v št. 8. na str. 61. in 62.

Zaklon je mogoče izvesti tudi globoko, tako daleč, da se moremo z rokami dotikati tal. Globoki zaklon pripada „raznoterostim“*)

„Zaklon na desno“ in „zaklon na levo“ sta prečna zaklona, v prečnih ravninah za telesom na desni ali na levi strani.

Odklon (úklon) imamo samo raven, na desno ali na levo v čelni ravnini, kolikor mogoče do vodoravnega položaja. Križ uleknjen, rami nazaj potisnjeni, glava v enakem položaju

proti trupu, kakor pri vzklonu, obraz in pogled naprej obrnjena.

2. Suki.

Sukati moremo trup v dveh smereh: na desno, na levo. Okoli podolžne telesne osi je trup zavrteti kolikor mogoče v dotično stran. Nogi ostaneta pri tem seveda na svojem mestu. Trup je pokonci držati, glava se suče s trupom vred, držati jo je vedno v enakem položaju proti trupu.

(Dalje prih.)

Vestnik slovenskega Sokolstva.

Slovenska sokolska zveza.

Iz predsedstvene seje S. S. Z. dne 10. jan.

t. l. 1.) Vsem društvom v pogled poslani poslovniki z določbami ženskih odsekov so se z malimi izjemami vrnili neizpremenjeni. O poslovniku se bo sklepalo v prihodnji odborovi seji. 2.) Poslati je opomine društvom, ki so zaostala s plačili zveznih prispevkov. 3.) Brat dr. Šavnik je zastopal S. S. Z. pri seji dne 5. jan. v Zagrebu. Razgovor je bil o sokolskem zletu v Belgradu. Končno se je nasvetovalo, naj se ne priredi vseslovanski sokolski zlet, temveč naj prirede Srbi svoj zlet, na udeležbo pa povabijo druge sokolske zveze. 4.) Rumunska telovadna zveza, ki šteje 21 društev in izključuje vsako politiko, je proglasila pristop k mednarodni evropski zvezi. 5.) S. S. Z. je naročila 20 izvodov poročila o izidu mednarodne tekmovalne telovadbe. 6.) Mednarodni evropski zvezi se pošilja zvezno glasilo „Slov. Sokol“ in sta se ji poslala slov. sok. koledar in poročilo glede statistike slov. Sokolstva. 7.) Vlada ovira ustanovitev šoštanjskega Sokola. Predsedstvo S. S. Z. ji je že dvakrat poslalo pravila omenjenega društva in zvezna pravila, iz katerih je razvidno, da sme zveza ustanjavljati nova društva. Od vlade prihaja vedno kak izgovor. Predsedstvo se je pritožilo na ministrstvo in naprosilo župana in drž. poslanca gosp. Ivana Hribarja, da interpelira o zadevi na pristojnem mestu.

Iz predsedstvene seje S. S. Z. dne 23. jan.

t. l. 1.) Belgijska telovadna zveza vabi na telovadsko slavnost, ki se bo vršila dne 15. in 16. avg. t. l. v Verviersu. To mesto je središče belgijskega telovadnega gibanja, ljudstvo jako gostoljubno. Ali se slavnosti udeležimo, se bo sklepalo v prihodnji odborovi seji. 2.) Zveza slovenskega Sokolstva vabi na odborovo sejo, ki bo 2. febr. t. l. na Dunaju. Na sporedu so važni in zanimivi predlogi. Pisati je br. Kandaretu in Thalerju na Dunaj, da bosta pri tej seji zastopala S. S. Z. Zvezo v Pragi je o tem obvestiti in naprositi, naj nemudoma doloži predloge, ki so na sporedu označeni, da more glede njih S. S. Z. zavzeti stališče.

Društva.

Ljubljanski Sokol je imel svoj letošnji občni zbor v sredo, dne 22. januarja. Starosta brat dr. Murnik je v svojem ogovoru omenil pred vsem vsesokolskega zleta v Pragi, udeležbe ljubljanskega Sokola na njem, zlasti pri tekmah. K šestčlanski vrsti slovenskega Sokolstva za mednarodno tekmo je ljubljanski Sokol sam postavil 5 tekmovalcev. Že dejstvo, da se je slovensko Sokolstvo sploh moglo udeležiti teške te mednarodne tekme, je pomembno, da pa je slovenska vrsta dosegla v kljub mnogim oviram in vkljub nezgodam, ki so se pripetile nekaterim tekmovalcem, razmeroma jako časten uspeh, nas mora navdati

*) O „raznoterostih“ glej v II. letniku „Slov. Sokola“ v števil. 6. na str. 45, 2. odstavek.

z veseljem in zadovoljstvom. Ni pa, da bi sedaj domišljavo lenarili. Spoznanje, da je le delo, dolgotrajno in naporno delo nam doneslo dosedanje uspehe, mora slovenska sokolska društva in pred vsem ljubljanskega Sokola izpodbuditi k ravno tako intenzivnemu in še intenzivnejšemu delu v prihodnje. Važen dogodek lanskega leta je osnova novih sokolskih društev v Ljubljani. Govornik smatra ti društvi za potrebni ter za potrebno, da ju podpira ljubljanski Sokol po svojih močeh. Krajevne razmere vedno večje Ljubljane, ozir tudi na bližnjo okolico mesta, to opravičuje, da, je zahtevalo osnovo novih sokolskih društev. Zategadelj pa se ni bati zmanjšanja števila članov našemu društvu, zakaj pri novih dveh društvih, sokolskih, bratskih, v višjo organizacijo S. S. Z. z nami spojenih društvih je smatrati za izključeno, da bi skušali pridobiti si članov iz vrst našega društva in tako pozabili na svojo nalogo, radi katere sta bili ustanovljeni, namreč: pridobiti Sokolstvu novih delavnih pristašev, iskati članov tam, kjer jih ljubljanski Sokol radi krajevnih razmer ni mogel in ne bi mogel pridobiti sebi. Starosta izreka željo, da bi bilo razmerje med ljubljanskim Sokolom in novima društvoma bratsko in prijateljsko, kakor je z vsemi drugimi sokolskimi društvi. Starosta se je spominjal nato lani umrlih članov. Zborovalci so v znak žalovanja vstali. Gospodarsko stanje društva je žal slabo. Letos mora izkazati deficit. Maskarade so bile pred vsem, ki so ga doslej obvarovale primanjkljavev.* Lani pa maskarada ni donesla tistega dobička kakor prejšnja leta. Obisk je bil sicer lani še vedno precejšnji, ker pa je bilo več predpusnih prireditev, kakor običajno, vendar ne tolik, da bi se bil dosegel znatnejši prebitek. So črnogledi, ki pravijo, da bo tudi letos obisk slabjši. Da bi se motili! Ljubljanski Sokol je vedno nesebično ob gmotnih žrtvah podpiral, kolikor je mogel, druga narodna podjetja, zato upa govornik, da se ga sedaj, ko je sam potreben večje podpore, spomnijo rodoljubi ter pred vsem z znatnejšim obiskom njegove maskarade, tradicionalne te priredite, ki se že marljivo pripravlja, da bo čim lepša in zabavnejša, pripomorejo k zvišanju dohodkov Sokolovih. Drug slučajen dohodek, od katerega je društvo odvisno gmotno, je dohodek telovadnice. Svoj čas je „Sokol“ „Narodnemu domu“ žrtvoval svoj dom, svojo telovadnico, ki bi si jo bil uredil po svoje in svojim namenom docela

primerno. Zanj je zamenjal telovadnico v „Narodnem domu“, ki ni izpolnila njegovih nad, zlasti ne v gmotnem oziru. Stane nas jako veliko, dohodki od nje pa so vedno manjši, zadnja leta so že skoro čisto izginili, ker je v Ljubljani zdaj več dvoran na razpolago nego prva leta „Narodnega doma“. Dvorana pa tudi ni zidana in urejena tako, kakor bi bilo primerno potrebam telovadnega društva. Ne glede na to pa se je v teku 12 let, kar jo ima Sokol, popravilo komaj najnujnejše. Potrebna je mnogih popravil in mnogega izboljšanja. Da pa bi „Sokol“ začel misliti zopet na lastno stavbo, o tem sme biti govora le prav na tilhem, ker za lud narodni greh bi marsikdo smatral, če bi se želja po lastnem domu izrekla glasno. Zato pa nam je tem bolj poudariti in naglasiti željo, da bi se veliko breme, ki ga sedanja telovadnica nalaga Sokolu in ki ga Sokola nikakor ni volja nositi do finančnega groba, izdatno olajšalo in da bi se telovadnica temeljito popravila. Starosta se je naposled zahvalil vsem činiteljem, ki so bili preteklo leto v v podporo in pomoč društvu, zlasti pa narodnemu ženstvu in pa Sokolstvu naklonjenemu časopisju.

Nato je podal tajnik brat L. Rogel naslednje poročilo: „Dragi bratje! Na lanskem občnem zboru izvoljeni odbor se je konstituiral tako, da je prevzel blagajno dolgoletni in zaslužni brat Pavel Skale, ki jo opravlja že celih 21 let, tajništvo pa se je poverilo poročevalcu, kateremu sta med letom pomagala brata Bukovnik in Franke, kesneje pa tudi brat Joško Mešek. Pod vodstvom br. Vesela in dr. Zarnika je odbor nadaljeval priprave za maskarado, ki se je pod imenom „Naseljevanje na osušenem barju“ vršila dne 12. febr. Telovadnica je bila ta dan izpremenjena v krasno pokrajino z bujno vegetacijo. Pokrajino samo je posetilo precejšnje število naselnic in naselnikov, da se domače naselijo na njej. Maskarada je bila sicer dokaj dobro obiskana, vendar je gmotni uspeh trpel vsled večjih prireditev drugih društev. Pripomniti pa moramo ob tej priliki, da je blagajnična uprava močno navezana na dohodek maskarade, vsled česar jo Sokol tudi prireja, in če teh ne bo, preti društvu vsled velikanskih stroškov za stanovanje, luč, kurjavo in drugo v doglednem času finančna kriza. — Med letom je društvo večkrat nastopilo korporativno. Tako je Sokol poletel skupno s šišenskim bratom dne 5. maja čez

Črnuče v Sotesko, kjer je bil v gostilni pri Zajcu dveuren odmor. Od tam smo se vrnili čez Šent Jakob nazaj v Ljubljano. Dne 25. julija smo se udeležili od meščanstva v proslavo ponovne zaprisege župana našega častnega člana, brata Ivana Hribarja, prirejene bakljade in serenade. Dne 4. avgusta pa smo poleteli v zeleno Štajersko k razvitju prapora Sokola v Žalcu. Pri javni telovadbi je nastopila tudi tam vrsta naših telovadcev na orodju. Ob priliki občnega zbora S. S. Z. dne 14. avgusta je priredila le-ta, združujoč prijetno s koristnim, izlet v Domžale. Izstopivši v Trzinu, kjer so nas vrla naša dekleta okinčala s cvetjem in nas je pozdravil starosta domžalskega Sokola ter tudi župan trzinski, smo korakali v spremstvu dveh godb, ljubljanske društvene in domače domžalske, proti Domžalam, izvršujoč potoma razne redovne premene. Sprejemi in pa ovacije, ki nam jih je prirejalo potoma ljudstvo, so nam bili svedok, da še vedno simpatizuje s Sokolstvom, akoravno se mu od gotove strani skuša sugerirati sovražstvo do njega. V Domžalah samih nas je pozdravil župan g. Janežič in pa tamošnji gasilci, zavedne Domžalčanke pa so nas obsule s cvetjem. Nato se je vršila javna telovadba. Občinstvo jo je z zanimanjem gledalo in posamezne telovadce odlikovalo s ploskanjem. Izmed telovadskih vrst se je posebno odlikovala po preciznem izvajanju težkih in sestavljenih vaj vrsta naših telovadcev pod vodstvom brata staroste. Le prehitro smo se morali razstati. Dne 8. septembra nas je bil vabil izmed najmlajših bratov ribniški Sokol k razvitju svojega prapora. Z veseljem smo se odzvali njegovemu vabilu, saj je bila že davnaj naša srčna želja, poleteti v prijazne ribniške kraje, med še bolj prijazne Ribničane. Naša pričakovanja so bila daleč nadkriljena. Ribniški Sokol je zastavil vse svoje moči, da je svoje goste dostojno sprejel, in podpiralo ga je pri tem najkrepkeje vse tamošnje prebivalstvo. Po razvitju krasnega prapora se je vršila javna telovadba. Ljudstvo, ki dosedaj kaj takega še ni videlo, je bilo navdušeno in odobravanja ni bilo konec. Le preneglo so pretekle prijetne urice. Vrnili smo se z zavestjo, da smo s svojim nastopom znatno podkrepili tla nadaljnemu sokolskemu delu v Ribniški dolini. Razen teli prireditve smo se udeležili javnih telovadb idrijskega in kranjskega Sokola po odposlancih. Na razne prireditve narodnih društev, katerih

se nismo mogli udeležiti, smo poslali pismene ali pa brzojavne pozdrave. (Konec prih.)

Sokol z ženskim oddelkom v Kranju je imel dne 4. jan. t. l. svoj XIII. redni občni zbor ob navzočnosti 47 članov. Ker sta bila starosta in podstarosta odsotna, je otvoril zborovanje načelnik, ki je pozdravil navzočne in konstatiral sklepčnost. V svojem nagovoru se je spominjal tudi umrlih bratov K. Fabianija in K. Florijana. Zborovalci so vstali v znak sožalja raz sedeže. Tajnikovo poročilo je podal brat Fran Benedik. Društvo je imelo v letu 1907. 131 članov in 47 gojencev, ženski oddelek pa 55 članic in 27 gojenk. Odbor se je posvetoval v 11 sejah. Dne 9. febr. 1907 je priredilo društvo dobro uspelo maskarado „V Karavanškem predoru“ Knjižnica je zelo povoljno vršila svojo nalogo. — Ko se je odobrilo tajnikovo poročilo, je poročal blagajnik brat Ivan Jagodic, da je imelo društvo 1913/41 K dohodkov, ki so se pa vsi porabili. Društveno imetje, to je orodje in knjižnica, je vredno 4000 K. Tudi to poročilo je bilo soglasno odobreno. Za tem je sledilo poročilo načelnika br. Janka Sajovica, ki je omenjal, da nam praški zlet ni prinesel zaželjenih koristi. Mnogo bratov ni po zletu nič več videti v telovadnici — proč je bil vržen denar iz zletnega sklada, ker se je izdal nevrednim. Našim sokolskim vrstam manjka še onega pravega sokolskega duha, one resnosti in jeklene vztrajnosti, katero smo imeli priliko občudovati ravno na praškem zletu v čeških sokolskih vrstah. In preje ne bode bolje, dokler ne bodo člani spoznali, da pravi Sokol ne pozna zahtev, drugače če vrši tudi dolžnosti. Obisk v telovadnici je bil naslednji:

Tevadilo je

članov	v 137 urah	2926,	povprečno na uro	21
članic in gojenk	101	2620,	„	26
šolskega naraščaja	101	1783,	„	17
trg. obrt. naraščaja	95	922,	„	10
vseh telovadcev	v 434 urah	8251,	povprečno na uro	19

Vsi neizprašani vaditelji so se morali podvreči društvenemu vaditeljskemu izpitu. Ženski oddelek so prevzele vaditeljice ter ga vadijo samostojno. Vaditeljski zbor je imel naročenih 8 strokovnih listov. Društvo je spremlilo korporativno k zadnjemu počitku brata K. Fabianija in K. Florijana. 23. marca 1907 je bil notranji nastop naraščaja (nastopilo je 32 dečkov), 13. aprila notranji nastop ženskega oddelka (nastopilo je 11 članic in 17 gojenk), 26. maja izlet z javno telovadbo v Poljane, 28. junija

— 1. julija V. češki vsesokolski zlet, udeležilo se ga je 19 članov in 7 članic; 19. julija tekmovalna telovadba obrtnega trgovsk. naraščaja (udeležencev 12, 1. mesto je dosegel Janko Jazbec), 20. julija izlet naraščaja z javno telovadbo v Stražišče, 4. avgusta razvitje prapora Sokola v Žalcu, katerega se je udeležilo društvo po deputaciji 14 članov z zastavo, (nastopila je 1. vrsta); 15. avgusta se je udeležilo društvo zveznega zleta v Domžale korporativno s 45 člani, med temi je nastopilo 35 telovadcev pri prostih vajah in 4 vrste na orodju; 1. sept. je bila IV. redna telovadba na trgu (nastopili so vsi oddelki skupno z 88 telovadci), 8. sept. se je odpravila deputacija k razvitju prapora Sokola v Ribnici (nastopila je 1. vrsta), 15. septembra ena deputacija pri telovadbi Sokola na Jesenicah, druga pri nastopu Sokola v Trziču; 21. dec. tekmovalna telovadba za nižji oddelek: prijavilo se je 12 članov, prvi je bil Janko Jazbec. Poleg tega je gojilo društvo pešizlete in je priredilo dva zabavna večera s predavanjem. Nadalje omenja še skupnega zleta gorenjskih sokolskih društev, ki se ima vršiti letos v Kranju, ter pozivlje vse člane, starejše in mlajše, skupno brez razločka k delu. Poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto. Za preglednika računov sta se izvolila brata Meden in Novak za 1. 1907. in 1908. Nato se je vršila volitev odbora. Za starosto je bil izvoljen brat Janko Sajovic, za podstarosto br. Ivan Valenčič, za načelnika br. Fr. Ažman. Za odbornike so bili izvoljeni bratje: Fran Benedik, M. Fock, K. Geiger, I. Jagodič, R. Jereb, M. Kokalj, I. Masten, C. Pirc; za namestnike: A. Depoli, Al. Dular, I. Jazbec, I. Vormandel; za zastavonošo brat K. Depoli, namestnik Fran Benedik; za odposlanca na zveznem občnem zboru bratje: Fr. Ažman, Fr. Benedik, M. Fock, K. Geiger, I. Jazbec, R. Jereb, Evg. Sajovic, Janko Sajovic, Fr. Suhadolnik. Pri slučajnostih je prišel na razgovor skupni zlet gorenjskih, sokolskih društev: na Javorniku, na Jesenicah, v Kranju, v Škofji Loki, v Trziču, ki se ima vršiti letos v Kranju. Predvsem sta brata Evg. Sajovic in Zdravko Novak klicalata brate k vztrajnemu in resnemu delu. Po končanem oficijalnem delu se je razvila živahna zabava. G.

Telovadno društvo „Sokol“ v Šiški je priredilo javno telovadbo naraščaja, spojeno s tekmo, v nedeljo dne 15. dec. 1907. Ta nastop je pokazal, da šišenski „Sokol“ dela in da prav dela. Vsak udeležence te prireditve, da, tudi

vsak strokovnjak na polju telovadbe je moral biti prav zadovoljen s tako lepim in pravilnim nastopom šišenskega naraščaja — samih 6 do 8 let starih dečkov. Zagrebške proste vaje, ki jih je izvajalo 24 dečkov, so prav dobro uspele vzlic temu, da so za tako mlad naraščaj težavne; brez godbe in štetja so mladi telovadci precizno vadili razne gibe, točno tudi najtežavnejše. Po prostih vajah se je pričela tekma na bradlji in konju na šir z ročaji, na drogu ter v skoku na višino. Izžrebane so bile naslednje vaje: na drogu: iz iztegnjene vese z nadprijemom vzosna vesa spredaj — prevlek v vzosno veso zadaj — sunek v strmoglavo veso — vzlek zadaj do vzpore zadaj — cel obrat do vzpore spredaj — podmet; na bradljici: vzpora — premah prednožno z desno čez levo lestvino — cel obrat v desno in kolo zanožno z levo do raznožnega useda pred rokama — prednožka; na konju: s prijemom z desno na sprednji ročaj z levo na vrat, opora spredaj — s celim obratom v levo do opore zadaj na ročajih — premah skršno obenožno do stoje na tleh. Te vaje so mladi telovadci prav dobro in spojeno izvajali in videti jim je bilo izredno veselje do telovadbe. Dokazali so ta dan, da je tekma mladega naraščaja priporočljiva v vsakem društvu, kajti poleg veselja in moči ter vsestranske razvitosti, ki jo pridobijo nadebudni dečki s seveda njim primernimi vajami, pridobijo si tudi kolikor toliko teoretične podlage. Po tekmi je še nastopila vrsta naraščaja z njemu primerno sestavljenimi vajami v dvojicah na bradljici, ki so jih tudi prav lepo in enotno izvajali. Končno je še pokazal ves naraščaj tri lepo sestavljene skupine na veliki bradlji ter jih točno po štetju izvedel. Vsa telovadba je pokazala požrtvovalni trud brata načelnika in pa tudi, da se je vsak posamezni gojenec tudi sam potrudil in dosegel, kar je le mogel. Društvo „Sokol“ v Šiški je torej lahko ponosno na ta uspeh, in vendar ne najde prijateljev v tistih, ki se hočejo imenovati „narodni“, pa so se odlikovali z odsotnostjo pri nastopu nedolžnega naraščaja. A. K.

Književnost.

Za Sokolstvo. Razprave i crtice o Sokolstvu i za njega. Preveo, priredio in uredio dr. Božo Vinkovič, starejšina „Hrvatskoga Sokola“ u Karlovcu. Svezak 1. Cijena 20 filira. Čisti prihod za „Sokol-dom“ u Karlovcu.